

**Hərbi cinayətlərə və bəşəriyyətə qarşı cinayətlərə
cinayət məsuliyyətinə cəlb etmə müddətinin
tətbiq edilməməsi haqqında
Konvensiyaya qoşulmaq barədə**

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi qərara alır:

1. Azərbaycan Respublikası Hərbi cinayətlərə və bəşəriyyətə qarşı cinayətlərə cinayət məsuliyyətinə cəlb etmə müddətinin tətbiq edilməməsi haqqında Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Baş Assambleyası tərəfindən 26 noyabr 1968-ci il tarixdə qəbul olunmuş Konvensiyaya qoşulsun.

2. Bu Qanun dərc edildiyi gündən qüvvəyə minir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Heydər ƏLİYEV.

Bakı şəhəri, 31 may 1996-cı il.

№ 98-IQ.

«Azərbaycan» qəzetində dərc edilmişdir (25 iyun 1996-cı il, № 119)

«Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu»nda dərc edilmişdir (31 avqust 1997-ci il, № 2, maddə 125)

**Hərbi cinayətlərə və bəşəriyyətə qarşı cinayətlərə cinayət məsuliyyətinə cəlb etmə
müddətinin tətbiq edilməməsi haqqında**

Konvensiya

Preambula

Bu Konvensiyanın iştirakçısı olan dövlətlər,

Birləşmiş Millətlər Təşkilatı Baş Məclisinin hərbi cinayətkarların təhvil verilməsi və cəzalandırılması haqqında 3(I) nömrəli 1946-cı il 13 fevral və 170(II) nömrəli 1947-ci il 31 oktyabr tarixli qətnamələrinə, Beynəlxalq Nürnberq Hərbi Tribunalının Nizamnaməsi və bu Tribunalın hökmü ilə tanınmış beynəlxalq hüquq prinsiplərini təsdiq edən 95(1) nömrəli 1946-cı il 11 dekabr tarixli qətnaməsinə və bir tərəfdən yerli əhalinin iqtisadi və siyasi hüquqlarının pozulmasını, digər tərəfdən aparteid siyasətini bəşəriyyətə qarşı cinayət kimi açıq pisləyən 2184(XXI) nömrəli 1966-cı il 12 dekabr tarixli və 2202 (XXI) nömrəli 1966-cı il 16 dekabr tarixli qətnamələrinə istinad edərək,

Birləşmiş Millətlər Təşkilatı İqtisadi və Sosial Şurasının bəşəriyyətə qarşı cinayət törətmiş hərbi cinayətkarların və şəxslərin cəzalandırılması haqqında 1074D(XXXIX) nömrəli 1965-ci il 28 iyul tarixli və 1158(XLI) nömrəli 1966-cı il 5 avqust tarixli qətnamələrinə istinad edərək,

hərbi cinayətlərə və bəşəriyyətə qarşı cinayətlərə görə məhkəmə təqibinə, yaxud onlara görə cəzalandırmaya aid heç bir təntənəli bəyannamədə, aktda və ya konvensiyada cinayət məsuliyyətinə cəlb etmə müddəti haqqında müddəanın olmadığını qeyd edərək,

beynəlxalq hüquqa müvafiq olaraq hərbi cinayətlərin və bəşəriyyətə qarşı cinayətlərin ən ağır cinayətlərdən sayıldığını nəzərə alaraq,

hərbi cinayətlərə və bəşəriyyətə qarşı cinayətlərə görə təsirli cəzalandırmanın belə cinayətlərin qarşısının alınmasında, insan hüquqlarının və əsas azadlıqların qorunmasında, xalqlar arasında əməkdaşlığın təşviq olunmasında, etimadın möhkəmlənməsində, beynəlxalq sülh və təhlükəsizliyin təmin edilməsində mühüm amilin olması inamından çıxış edərək,

daxili hüquq normalarında adi cinayətlərə görə cinayət məsuliyyətinə cəlb etmə müddətinin hərbi cinayətlərə və bəşəriyyətə qarşı cinayətlərə tətbiq edilməsinin belə cinayətlər üçün məsuliyyət daşıyan şəxslərin məhkəmə təqibinə və cəzalandırılmasına mane olan məsələ kimi dünya ictimai fikrinin ciddi narahatlığına səbəb olduğunu qeyd edərək,

bu Konvensiya vasitəsilə beynəlxalq hüquqda hərbi cinayətlər və bəşəriyyətə qarşı cinayətlər barəsində cinayət məsuliyyətinə cəlb etmə müddətinin mövcud olmaması prinsipinin təsdiq olunmasının, eləcə də bu prinsipin hər yerdə tətbiqinin təmin edilməsinin zəruri olduğunu və vaxtı çatdığını etiraf edərək,

aşağıdakılar barədə razılığa gəldilər:

Maddə 1

Aşağıdakı cinayətlərə, törədildiyi vaxtdan asılı olmayaraq, cinayət məsuliyyətinə cəlb etmə ilə əlaqədar heç bir müddət tətbiq edilmir:

a) Beynəlxalq Nürnberq hərbi tribunalının 1945-ci il 8 avqust tarixli Nizamnaməsində müəyyən edilmiş və Birləşmiş Millətlər Təşkilatı Baş Məclisinin 3(1) nömrəli 1946-cı il 13 fevral tarixli və 95(1) nömrəli 1946-cı il 11 dekabr tarixli qətnamələrində təsdiq edilmiş hərbi cinayətlər, həmçinin məsələn, Müharibə qurbanlarının müdafiəsi haqqında 1949-cu il 12 avqust tarixli Cenevrə Konvensiyasında sadalanan «ciddi pozuntular»;

b) Beynəlxalq Nürnberq hərbi tribunalının 1945-ci il 8 avqust tarixli Nizamnaməsində müəyyən edilmiş və Birləşmiş Millətlər Təşkilatı Baş Məclisinin 3(1) nömrəli 1946-cı il 13 fevral tarixli və 95(1) nömrəli 1946-cı il 11 dekabr tarixli qətnamələrində təsdiq edilmiş, müharibə, yaxud sülh vaxtı törədilməsindən asılı olmayaraq, bəşəriyyətə qarşı cinayətlər, silahlı basqın, yaxud işğal nəticəsində qovulma və aparteid siyasətinin nəticəsi olan insanlıqdankənar hərəkətlər, həmçinin Soyqırımı cinayətinin qarşısının alınması və ona görə cəzalandırma haqqında 1948-ci il konvensiyasında müəyyən edilmiş soyqırımı—hətta bu cür

hərəkətlər onların törədildiyi ölkənin daxili qanunvericiliyinin pozulması olmasa belə—cinayətləri.

Maddə 2

1-ci maddədə xatırlanan cinayətlərdən hər hansı biri törədildikdə, bu Konvensiyanın müddəaları həmin cinayətlərin icraçısı, yaxud iştirakçısı kimi çıxış edən, -yaxud digər Şəxsləri belə cinayətlərə bilavasitə təhrik edən və ya başa çatdırılma dərəcəsindən asılı olmayaraq, onların törədilməsi üçün sui-qəsdə iştirak edən dövlət hakimiyyəti nümayəndələrinə, ayrı-ayrı şəxslərə, həmçinin bu cinayətlərin törədilməsinə yol verən dövlət hakimiyyəti nümayəndələrinə, tətbiq edilir.

Maddə 3

Bu Konvensiyanın iştirakçısı olan dövlətlər Konvensiyanın 2-ci maddəsində göstərilən şəxslərin beynəlxalq hüquqa müvafiq olaraq təhvil verilməsi üçün şərait yaradılmasına yönəldilmiş qanunvericilik və digər xarakterli bütün lazımı daxili tədbirləri görməyi öhdələrinə götürürlər.

Maddə 4

Bu Konvensiyanın iştirakçısı olan dövlətlər qanunla, yaxud başqa yolla müəyyən edilmiş cinayət məsuliyyətinə cəlb etmə müddətinin bu Konvensiyanın 1-ci və 2-ci maddələrində göstərilən cinayətlərə görə məhkəmə təqibinə və cəzalandırmaya tətbiq edilməməsi, belə cinayətlərə cinayət məsuliyyətinə cəlb etmə müddətinin tətbiq olunduğu yerlərdə onun ləğv edilməsi üçün öz konstitusiya proseduruna müvafiq olaraq bütün qanunvericilik tədbirlərini və digər tədbirləri görməyi öhdələrinə götürürlər.

Maddə 5

Bu Konvensiya Birləşmiş Millətlər Təşkilatına, yaxud onun hər hansı ixtisaslaşmış qurumuna, yaxud Beynəlxalq Atom Enerjisi Agentliyinə üzv olan istənilən dövlət Beynəlxalq Məhkəmə Statutunun iştirakçısı olan hər bir dövlət, eləcə də Birləşmiş Millətlər Təşkilatı Baş Məclisinin bu Konvensiyasının iştirakçısı olmağa dəvət etdiyi hər bir dövlət tərəfindən imzalanmaq üçün 1969-cu il dekabrın 31-dək açıqdır.

Maddə 6

Bu Konvensiya təsdiq edilməlidir. Təsdiqnamələr Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Baş katibinə saxlanılmağa verilir.

Maddə 7

Bu Konvensiya 5-ci maddədə göstərilən hər bir dövlətin qoşulması üçün açıqdır. Qoşulma aktları Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Baş katibinə saxlanılmağa təhvil verilir.

Maddə 8

1. Bu Konvensiya onuncu təsdiqnamə, yaxud qoşulma aktı Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Baş katibinə saxlanılmağa veriləndən sonra doxsanıncı gün qüvvəyə minir.

2. Bu Konvensiyanı onuncu təsdiqnamə, yaxud qoşulma aktı saxlanılmağa təhvil veriləndən sonra təsdiq edən, yaxud ona qoşulan hər bir dövlət üçün bu Konvensiya həmin dövlətin öz təsdiqnaməsini, yaxud qoşulma aktını saxlanılmağa verməsindən sonrakı doxsanıncı gün qüvvəyə minir.

Maddə 9

1. Bu Konvensiyanın qüvvəyə mindiyi gündən on il ötdükdən sonra Konvensiyanın iştirakçısı olan hər bir dövlət istənilən vaxt Birləşmiş Millətlər Təşkilatı Baş katibinin adına yazılı bildiriş göndərməklə ona yenidən baxılmasını xahiş edə bilər.

2. Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Baş Məclisi belə xahişlə bağlı, lazım gələrsə, tədbirlər görülməsi haqqında qərar qəbul edir.

Maddə 10

1. Bu Konvensiya Birləşmiş Millətlər Təşkilatı Baş katibində saxlanılır.

2. Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Baş katibi Konvensiyanın təsdiq edilmiş surətlərini 5-ci maddədə göstərilən bütün dövlətlərə göndərir.

3. Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Baş katibi 5-ci maddədə göstərilən bütün dövlətlərə aşağıdakılar barədə məlumat verir:

a) bu Konvensiyanın 5, 6 və 7-ci maddələrə müvafiq olaraq imzalanması və diqnamələrin yə qoşulma aktlarının saxlanılmağa verilməsi;

b) 8-ci maddəyə müvafiq olaraq bu Konvensiyanın qüvvəyə mindiyi tarix;

c) 9-cu maddəyə müvafiq olaraq alınmış məlumatlar.

Maddə 11

1. Çin, fransız, ingilis, ispan və rus dillərindəki mətnləri eyni qüvvəyə malik olan Konvensiya 1968-ci il noyabrın 26-da imzalanmışdır.

2. Bunun təsdiqi olaraq, bu Konvensiyanı buna lazımi qaydada müvəkkil edilmiş aşağıda imza edənlər imzaladılar.
